

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»  
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ  
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**



**Всеукраїнська науково-практична конференція  
здобувачів вищої освіти**

**МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ**

**Актуальні питання законодавства,  
*Ad linguas et culturas per cognitionem*  
*(до мов і культур через пізнання)*  
та «Психологія організаційного розвитку  
та управління персоналом»**

**18 березня 2026 року**

Біла Церква  
2026

УДК 001.895:338.43:378-053.6:340.136(063)

**Варченко О.М.**, д-р екон. наук, професор.

**Димань Т.М.**, д-р с.-г. наук.

**Філіпова Л.М.**, канд. с-г наук.

**Ковальчук І.В.**, канд. юрид. наук.

**Обіюх Н.М.**, канд. юрид. наук.

**Резнік В.Г.**, старший викладач.

**Шевченко А.М.**, канд. психол. наук.

**Куманська Ю.О.**, канд. с.-г. наук.

**Мостипан О.В.**, д-р філософії, **відповідальний секретар.**

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, д-р філософії, начальник редакційно-видавничого відділу.

**Актуальні питання законодавства, Ad linguas et culturas per cognitionem (до мов і культур через пізнання) та «Психологія організаційного розвитку та управління персоналом»:** матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 18 березня 2026 р. – Білоцерківський НАУ. – 204 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34>

©БНАУ

4. Національний банк України. Виконання банками вимог законодавства з питань фінансового моніторингу. URL:<https://bank.gov.ua/ua/news/all/vikonannya-bankami-vimog-zakonodavstva-z-pitan-finansovogo-monitoringu-ne-maye-obmejuvatisya-formalnymi-pidhodami-zokrema-schodo-viyavleniya-oznak-kompaniy-obolonok> (дата звернення: 05.03.2026).

5. Верховний Суд. Постанова у справі № 910/2911/18 від 03.12.2025. URL:<https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/132552557> (дата звернення: 05.03.2026).

6. KM Partners. Декриміналізація ст. 205 ККУ і зміни до ст. 212 ККУ. URL:<https://kmp.ua/uk/analytics/infoletters/decriminalization-of-art-205-of-the-criminal-code-of-ukraine-and-changes-to-art-212-of-the-criminal-code-of-ukraine-increasing-of-taxes-non-payment-thresholds-that-may-lead-to-criminal-prosecution/> (дата звернення: 05.03.2026).

7. CASE Україна. Як змінились схеми ухилення від податків? URL:<https://cost.ua/yak-zminylys-shemy-uhylennya-vid-podatki/> (дата звернення: 05.03.2026).

8. Юридична газета. Фіктивне підприємництво і податкові схеми: позиція Верховного Суду. 24 вересня 2025. URL:<https://yur-gazeta.com/publications/practice/podatkova-praktika/fikti-vne-pidpriemnictvo-i-podatkovi-shemi-poziciya-verhovno-go-sudu.html> (дата звернення: 05.03.2026).

## УДК 347.12

**ГОВОРОВА А.О.**, здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – **ЄФРЕМОВА І.І.**, кандид. юрид. наук

*Білоцерківський національний аграрний університет*

## ПРАВОЧИНИ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

Правочини є однією з ключових категорій цивільного права, за допомогою яких реалізується автономія волі учасників цивільного обороту та забезпечується стабільність приватноправових відносин. Актуальність дослідження інституту правочинів зумовлена ускладненням цивільних правовідносин, поширенням електронних форм взаємодії сторін та зростанням кількості судових спорів, пов'язаних із дійсністю правочинів.

**Ключові слова:** правочин, воля і волевиявлення, форма правочину, недійсність правочинів, цивільне право, судова практика.

У цивільному праві України правочин визначається як правомірна вольова дія суб'єктів цивільного права, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав і обов'язків. Відповідне розуміння закріплене у положеннях статей 11 та 202 Цивільного кодексу України [7].

Історично інститут правочину сформувався під впливом римського приватного права, в межах якого були закладені засади вольового характеру юридичних дій та сформовано підходи до оцінки їх дійсності [2; 4]. У подальшому ці ідеї знайшли розвиток у сучасному цивільному законодавстві.

У науковій літературі правочин традиційно розглядається як правомірна юридична дія. Так, Михайло Агарков визначав правочини як правомірні дії однієї або кількох осіб, спрямовані на встановлення, зміну або припинення цивільних правовідносин [1, с. 360].

Сутність правочину становлять воля та волевиявлення сторін. Воля відображає внутрішнє прагнення особи до досягнення певного правового результату, тоді як волевиявлення є зовнішнім проявом цієї волі. Саме поєднання внутрішньої волі та її зовнішнього вираження формує правочин як юридичний факт [3, с. 57]. Правочин має юридичне значення лише за умови, що внутрішня воля належним чином виражена назовні.

Невідповідність між внутрішньою волею та її зовнішнім проявом свідчить про відсутність справжнього наміру сторони досягти відповідного правового результату. Законодавство передбачає можливість визнання правочину недійсним у разі вчинення його під впливом помилки, обману, насильства чи погрози, що розглядається як прояв дефекту волі [6, с. 231–233].

Проблема оцінки дефектів волі неодноразово досліджувалася у цивілістичній науці. Зокрема, Іван Покровський обґрунтовував доцільність застосування об'єктивного критерію при оцінці помилки та суб'єктивного критерію у випадках обману, насильства або погрози [6, с. 110–111].

Волевиявлення може здійснюватися у різних формах: усній, письмовій, шляхом вчинення конклюдентних дій, а у випадках, прямо передбачених законом або договором, – шляхом мовчання. Водночас побічне (конклюдентне) волевиявлення допускається лише щодо правочинів, які можуть укладатися в усній формі, або у випадках, визначених законом [3].

Важливою умовою дійсності правочину є належний суб'єктний склад. Особи, які його вчиняють, повинні мати необхідний обсяг цивільної правоздатності та дієздатності. Порушення цих вимог є підставою для визнання правочину недійсним.

Не менш істотною умовою є дотримання встановленої законом форми правочину. Відповідно до статті 208 Цивільного кодексу України письмова форма є обов'язковою для правочинів між юридичними особами, між фізичною та юридичною особою, а також у випадках, прямо передбачених законом. Окремі правочини потребують не лише письмової форми, а й нотаріального посвідчення (зокрема договори щодо нерухомого майна, договори ренти та довічного утримання).

Особливе місце в системі цивільно-правового регулювання займає інститут недійсності правочинів. Недійсність може мати форму нікчемності або оспорюваності та застосовується у разі порушення вимог щодо змісту, форми, суб'єктного складу або вільного волевиявлення сторін. Відповідно до статей 203 та 215 Цивільного кодексу України недійсний правочин не створює тих правових наслідків, на які він був спрямований.

Судова практика свідчить, що найбільш поширеними підставами для визнання правочинів недійсними є відсутність істотних умов договору, порушення вимог щодо форми правочину та наявність вад волі сторін [5]. Недійсність правочину спрямована не лише на усунення неправомірних наслідків, а й на відновлення порушеного правового стану учасників цивільних відносин [8].

Загалом сучасна концепція правочину в цивільному праві України відповідає європейським підходам до регулювання приватноправових відносин, проте потребує подальшого розвитку. Перспективними напрямками є вдосконалення правового регулювання електронних правочинів, уточнення положень щодо змішаних договорів та підвищення правової визначеності у сфері застосування норм про недійсність правочинів.

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агарков М.М. Поняття угоди з радянського цивільного права. Вибрані праці з цивільного права в 2-х т. Т. II. Центр ЮрІнфоР, 2002. С. 333-360.
2. Іоффе О.С., Мусін В.А. Основи римського громадянського права. Вид-во ЛДУ, 1974. 156 с.
3. Карпекін Ю.Б., Кизилів С.Ю. Воля та волевиявлення у правочині//Арбіт-ражна практика.–2002.–№ 12.–12-17.
4. Новицький І.Б., Перетерський І.С. Римське приватне право: підручник. Юрид. Літ., 1996.
5. Підстави визнання правочинів недійсними. Актуальна судова практика. АРМАДА. URL:<https://armada.law/blog/pidstavu-vuznannya-pravochyniv-nedijsnytu-aktualna-sudova-praktyka/> (дата звернення: 03.03.2026).
6. Зобов'язальне право: теорія і практика: Навч. посібн. для студентів юрид. Вузіві фак. ун-тів/ОБ Дзера, НС Кузнецова, ВВ Луць та інші; За ред. ОВ Дзери.– К.: Юрінком Інтер, 1998.–912 с.
7. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV: станом на 1 лют. 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 03.03.2026).
8. Яновицька Г.Б., Кучер В.О. та ін. Цивільне право України: підручник [Текст]: в 2 т. Т. 1 / кол. авторів; за ред. Г.Б. Яновицької, В.О. Кучера. – Львів: «Новий Світ-2000», 2014. – 444 с.

**ГУЛЬКО Я.О.**, здобувач вищої освіти  
Науковий керівник – **ЄФРЕМОВА І.І.**, канд. юрид. наук  
*Білоцерківський національний аграрний університет*

## **ФІЗИЧНА ОСОБА ЯК УЧАСНИК ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН**

В роботі розглянуто фізичну особу як основного учасника цивільних правовідносин. Проаналізовано зміст правосуб'єктності та її основні елементи. Особливу увагу приділено особистим немайновим правам фізичної особи та праву на судовий захист як важливій гарантії відновлення порушених прав

**Ключові слова:** фізична особа, цивільні правовідносини, правосуб'єктність, правоздатність, дієздатність.

Фізична особа посідає ключове місце серед учасників цивільних правовідносин, адже саме людина є головним носієм юридичних прав і обов'язків у приватноправовій сфері. Відповідно до Цивільного кодексу України: «Людина як учасник цивільних відносин вважається фізичною особою»[1] Щоб зрозуміти її правове становище, важливо проаналізувати складові, з яких формується правосуб'єктність, тобто здатність особи бути учасником правових відносин.

Правосуб'єктність у цивільному праві є одним із базових понять, оскільки саме вона визначає, чи може людина виступати учасником цивільних правовідносин і бути наділеною відповідними правами та обов'язками. До її складу входять два взаємопов'язані елементи — правоздатність і дієздатність, кожен із яких формує певний аспект правового становища особи.

Правоздатність означає можливість людини мати цивільні права й нести обов'язки. Вона з'являється у людини з моменту народження і припиняється зі смертю, тобто супроводжує особу протягом усього її життя. Ця властивість є однаковою для всіх людей незалежно від їхніх індивідуальних характеристик — віку, статі, походження чи соціального стану. Зміст правоздатності охоплює широкий спектр прав: від особистих немайнових, таких як право на життя, здоров'я, недоторканність, ім'я та гідність, до майнових і інтелектуальних прав. По суті, правоздатність забезпечує кожній людині можливість потенційно брати участь у будь-яких цивільних правовідносинах — бути власником майна, укладати угоди чи звертатися за судовим захистом.

Дієздатність — це здатність фізичної особи своїми діями набувати цивільних прав і створювати для себе цивільні обов'язки. Дієздатність поділяється на повну, часткову та обмежену. Повна дієздатність настає з досягненням повноліття. З цього моменту особа має право самостійно укладати будь-які правочини та нести відповідальність за свої дії. Проте існують випадки, коли неповнолітні можуть мати часткову дієздатність. Так, особи у віці від 14 до 18 років можуть укладати деякі угоди за згодою їхніх законних представників, зокрема укладати трудові договори, розпоряджатися заробітком або стипендією [2, с.559].

Важливим аспектом правосуб'єктності є право на захист своїх прав та інтересів у суді. Фізичні особи мають право звертатися до суду за захистом своїх прав та інтересів, подавати позови, брати участь у судових засіданнях, надавати докази, оскаржувати рішення суду та виконувати інші процесуальні дії. Це право забезпечує можливість ефективного захисту прав та інтересів фізичних осіб у разі їх порушення [3 с. 24].

Правове становище людини як учасника цивільних відносин має складну структуру й охоплює багато елементів. Серед них особливо виділяються базові особисті немайнові права — право на ім'я, визначення свого місця проживання, а також право на повагу до честі й гідності. Кожне з цих прав має власну специфіку та становить важливу складову загального

## ЗМІСТ

Безуглов І.Є., Пахомова А.О. Кримінально-правові аспекти боротьби з тероризмом у західних країнах.....	3
Герасименко М.Д., Єфремова І.І. Право приватної власності.....	5
Говорова А.О., Терещук М.М. Правове регулювання діяльності урядів далекосхідних країн.....	7
Горобінська Є.С., Аргат Я.П. Фірми-одноденки як інструмент тіньової економіки: механізми функціонування та методи ідентифікації.....	8
Говорова А.О., Єфремова І.І. Правочини в цивільному праві.....	11
Гулько Я.О., Єфремова І.І. Фізична особа як учасник цивільних правовідносин.....	13
Гулько Я.О., Терещук М.М. Конституційний захист свободи слова: порівняльний аналіз США та Німеччини.....	14
Гулько Я.О., Сокиринська О.А. Історія створення та правовий статус Панамського каналу.....	15
Ігнатенко І.А., Мельник В.О. Сертифікація аграрної продукції як інструмент забезпечення якості та безпечності харчових продуктів.....	17
Качаненко Л.В., Аргат Я.П. Корпоратизація державних та комунальних підприємств: нова модель управління публічним сектором.....	19
Квашук О.Д., Аргат Я.П. Господарювання в умовах воєнного стану та відновлення.....	20
Коломієць В.В., Єфремова І.І. Поняття речей у цивільному праві України.....	22
Кривенда Д.В., Пахомова А.О. Правове регулювання штучного інтелекту: міжнародні підходи та перспективи для України.....	24
Кузьомко Т.Р., Єфремова І.І. Фіктивні та удавані правочини: поняття та правові наслідки.....	25
Кузьомко Т.Р., Сокиринська О.А. Югославія: шляхи вирішення конфлікту та його наслідки.....	27
Кузьомко Т.Р., Терещук М.М. Конституційні моделі державної влади в країнах Океанії.....	31
Левченко М.С., Єфремова І.І. Особливості набуття права власності.....	32
Левченко М.С., Терещук М.М. Конституційно-правовий статус глав держав у країнах Латинської Америки.....	33
Литвин А.Л., Сокиринська О.А. Проблеми використання заморожених активів для відбудови України.....	35
Ліченко В.В., Аргат Я.П. Псевдопідприємницька діяльність як форма шахрайства.....	37
Лук'яненко Л.О., Макаруч В.В. Сучасні правові аспекти діяльності прокуратури в Україні.....	38
Мазуренко Я.О., Пахомова А.О. Правове регулювання сільськогосподарської дорадчої діяльності в Україні.....	40
Міщенко Я.О., Ломакіна І.Ю. Регулювання діяльності фермерських господарств в умовах воєнного стану в Україні: сучасні виклики та законодавчі рішення.....	42
Пузир В.О., Аргат Я.П. Правове регулювання діяльності ФОП в Україні: проблеми і перспективи.....	43
Решетнік А.В., Аргат Я.П. Антимонопольне регулювання господарської діяльності.....	45
Салій О.І., Мельник В.О. Правове регулювання використання земель сільськогосподарського призначення.....	46
Салій О.І., Ломакіна І.Ю. Особливості реалізації права на безоплатну приватизацію земельних ділянок.....	48
Смуток Д.Є., Мельник В.О. Правове регулювання договору оренди землі в аграрній сфері.....	49
Кириченко В.В., Ковальчук І.В. Податкові аспекти режиму експорту сільськогосподарської продукції в умовах воєнного стану.....	51
Чорноус П.С., Єфремова І.І. Речові права на об'єкти нерухомості.....	52
Паламарчук К.О., Линник Т.В. Військовий стандарт України та стандарти НАТО.....	54